

Aan

Minister LZS
Staatssecretaris

Deadline: 14 april 2023

nota

Ontwikkelingen ggz in de Wlz

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Langdurige Zorg
Afdeling 3

Opgesteld door

Datum

3 april 2023

Kenmerk

3568786-1046069-LZ

Uw kenmerk

Zaaknummer

1046069

Bijlage(n)

- Signif cant rapport
- Kamerbrief

1. Aanleiding

Op woensdag 19 april a.s. staat een commissiedebat ggz/suicidepreventie gepland. U heeft eerder toegezegd de Kamer te informeren over vervolgstappen met betrekking tot het vraagstuk van de hoge instroom van mensen met een psychische stoornis in de Wlz (toezegging MLZS) en de Kamer het onderzoek van Significant naar de verschillen en overeenkomsten tussen mensen met een psychische stoornis in de Wmo en in de Wlz met een beleidsreactie toe te sturen (toezegging staatssecretaris). Met deze Kamerbrief geeft u invulling aan beide toezeggingen.

2. Geadviseerd besluit

Het advies is om in te stemmen met bijgaande brief, deze te ondertekenen en de brief voor het commissiedebat ggz/suicidepreventie van woensdag 19 april a.s. aan de Kamer te zenden. Het rapport van Significant over de ggz-doelgroep in de Wmo en de Wlz wordt met de Kamerbrief meegestuurd.

3. Kernpunten

- De afgelopen periode heeft u intensief overleg gevoerd met MIND, de Nederlandse ggz, Valente, de VNG en ZN (hierna: de partijen) over het vraagstuk van de hoge instroom van mensen met een psychische stoornis in de Wlz en de gevolgen hiervan. Met deze partijen is verkend welke maatregelen mogelijk zijn om te komen tot passende zorg en ondersteuning voor cliënten met een psychische aandoening en een langdurige, intensieve zorgvraag, met als beoogd resultaat dat de instroom van deze groep mensen in de Wlz afneemt. Desgevraagd hebben ook het CIZ en de NZa hieraan een bijdrage geleverd. U zit op dit moment met de partijen in een proces om te komen tot bestuurlijke afspraken.
- Met deze brief informeert u de Kamer over bovenstaande ontwikkelingen en uw vervolgaanpak t.a.v. de ggz in de Wlz.

De belangrijkste punten uit de brief zijn als volgt:

- Per 1 januari 2023 hebben in totaal ruim 27.000 mensen een Wlz-indicatie voor ggz-wonen ontvangen. De maandelijkse nieuwe instroom van ggz-clianten in de Wlz blijft onverminderd hoog. Dat was onvoorzien en onbedoeld en is onwenselijk en onhoudbaar. Het is de vraag of hier sprake is van de

juiste zorg op de juiste plek, waarbij het perspectief voor mensen centraal staat. Daarnaast staat de houdbaarheid van de ggz in de Wlz (zowel in termen van personeel als financieel) onder druk. Een blijvend hoge instroom blijven absorberen in de Wlz is niet houdbaar, want dit verdringt andere zorg.

- Significant heeft een onderzoek uitgevoerd naar de verschillen en overeenkomsten tussen mensen met een psychische aandoening in de Wmo en in de Wlz voor wat betreft de zorgbehoefte, het doorlopen zorgpad en persoonskenmerken. Dit onderzoek is als bijlage bij de Kamerbrief gevoegd. De belangrijkste conclusies uit het rapport van Significant zijn dat mensen in de Wlz meer rust en stabiliteit ervaren. Een belangrijk deel van de instroom in de Wlz betreft mensen met een zeer intensieve zorgvraag. Voor een deel van de mensen met een psychische stoornis die een indicatie voor ggz-wonen hebben gekregen kunnen er echter vraagtekens worden gezet bij de juistheid van de Wlz (gebaseerd op interviews met veldpartijen).
- VWS en de partijen betrokken bij de ggz in de Wlz werken aan het maken van bestuurlijke afspraken over maatregelen en inspanningen om te komen tot passende zorg voor mensen met een psychische stoornis en een langdurige zorgvraag. U kunt de Kamer later dit voorjaar – als de bestuurlijke afstemming naar verwachting gereed is – nader informeren over de bestuurlijke afspraken.
- Volgens het Significant rapport wordt er – bij bepaalde aannames – tussen 1,15 en 1,4 mld aan deze doelgroep in de Wmo uitgegeven (2022), terwijl de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen 1,5 mld bedragen. Er is alleen voor de cliënten die zich in 2020 hadden aangemeld bij het CIZ een financiële overheveling gedaan vanuit het gemeentefonds naar het Wlz-kader. Voor alle cliënten die zich later hebben gemeld bij het CIZ en zorg hadden uit de Wmo, heeft dit niet plaatsgevonden. Hierdoor is er geen sprake meer van “geld volgt cliënt”, wat leidt tot een verschil in beschikbaar gestelde middelen voor gemeenten en de daadwerkelijke uitgaven.

Datum

3 april 2023

Kenmerk

3568786-1046069-LZ

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De toegang tot de Wlz voor mensen met een psychische stoornis en een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24 uur zorg in de nabijheid is tot stand gekomen naar aanleiding van een motie van de leden Keijzer en Bergkamp van 20 januari 2014 (Kamerstuk 30 594, nr. 397). De wetswijziging waarmee deze rechtstreekse toegang voor mensen met een psychische stoornis tot de Wlz is geregeld is indertijd Kamerbreed aangenomen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De bestuurlijke afspraken zijn op het moment van het schrijven van deze Kamerbrief nog niet definitief. Bij de VNG wordt het op 21 april a.s. in het bestuur besproken. In de Kamerbrief kunt u daarom nog niet in detail treden over de inhoud van de afspraken. In verband met het geplande commissiedebat ggz/suïcidepreventie van 19 april a.s. verdient het de aanbeveling om de Kamer met deze brief te informeren over het reeds gelopen proces. De bestuurlijke afspraken kunt u aan de Kamer sturen wanneer deze definitief zijn.

c. Financiële en personele gevolgen

De aanhoudend hoge instroom van ggz-cliënten in de Wlz zorgt voor druk op het Wlz-kader. De openstelling van de Wlz voor mensen met een psychische stoornis heeft reeds geleid tot €1 mld aan extra uitgaven bovenop de oorspronkelijke raming. De financiële effecten van de hoge instroom in de ggz-Wlz monitort u middels de reguliere processen (advies van de NZa over toereikendheid van het Wlz-kader en het NZa-kostprijsonderzoek). In deze brief geeft u aan in te zetten op een gezamenlijke aanpak met veldpartijen om te komen tot passende zorg en ondersteuning voor de doelgroep.

Datum

3 april 2023

Kenmerk

3568786-1046069-LZ

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Deze brief heeft nu geen juridische gevolgen.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Deze brief is intern afgestemd met LZ, DMO en FEZ. De brief is verder afgestemd met FIN. Omdat deze brief een weergave van het gezamenlijk gelopen proces betreft is deze niet opnieuw afgestemd met MIND, de Nederlandse ggz, Valente, de VNG en ZN.

f. Gevolgen administratieve lasten

n.v.t.

g. Toezeggingen

Onderstaande toezeggingen worden met deze brief afgedaan:

- MLZS heeft in het najaar van 2022 toegezegd de Kamer voor het kerstreces van dat jaar te informeren over vervolgstappen met betrekking tot het vraagstuk van de hoge instroom van mensen met een psychische stoornis in de Wlz (nr. 10866).
- De staatssecretaris heeft aan de Kamer toegezegd in het najaar van 2022 het onderzoek van Significant met beleidsreactie te sturen.

In deze brief wordt een nieuwe toezegging gedaan:

- Later dit voorjaar zullen MLZS en de staatssecretaris de Kamer nader informeren over de bestuurlijke afspraken.

h. Fraudetoets

n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.